

Zavezani odličnosti

Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor (Inštitut KON-CERT Maribor) je neodvisna kontrolna organizacija z večletnimi izkušnjami delovanja po vsej Sloveniji. Kot vodilni certifikacijski organ v Sloveniji delujejo na področju kontrole in certificiranja: integrirane in ekološke pridelave ter predelave kmetijskih pridelkov oziroma živil, biološko-dinamičnega kmetovanja po smernicah DEMETER, zaščitene kmetijskih pridelkov in živil, prostovoljnih označb, trajnostnega gospodarjenja z gozdovi po PEFC shemi, opravljajo pa tudi kontrole po standardu Global G.A.P. in kontrole kmetovanja brez GSO.

Kako začeti?

Stranka, naj si bo to kmetija ali predelovalni obrat, se mora prijaviti v postopek kontrole in certificiranja. Po prijavi prejme obsežno prijavno dokumentacijo, v kateri opiše vse postopke in površine ter prostore, ki se bodo uporabljali pri ekološki pridelavi in predelavi. Šele, ko je dokumentacija stranke popolno izpolnjena, se pri stranki izvede kontrola oziroma nadzor.

Nadzor je sestavljen iz kontrolnega pregleda na terenu, kjer si kontrolor ogleda celo kmetijo ali predelovalni obrat, ki je vključen v nadzor ekološke pridelave ali predelave, in iz pregleda vodenja dokumentacije.

Pri kontroli na kmetiji se najprej opravi ogled kmetije (njivske površine, travniki, sadovnjaki ...). Pri preverjanju dokumentacije se preveri beleženje določenih opravil na ekološki kmetiji, kot so: dokup raznih sredstev, kolobar, čas in način gnojenja, dokup in uporaba semenskega oziroma sadilnega materiala in pravilo pridelka, dokup in pridelava krme za živali, prihod in odhod živali na kmetijsko gospodarstvo, veterinarsko zdravljenje ter ostale dokupe.

Pri predelavi živil v predelovalnih obratih se preveri najprej način proizvodnje in obvezna ločenost ekološke proizvodnje od konvencionalne. Tako je kontrolor prisoten ob proizvodnji in preveri ustreznost proizvodnje. Drugi del je namenjen preverjanju dokumentacije: vhodne količine ekoloških surovin, proizvedene količine ekoloških živil, prodane količine ekoloških živil in zaloga ekoloških živil. Preverijo se zapisi o čiščenju prostorov, strojev in naprav pred proizvodnjo ekoloških živil. Iz zapisov mora biti razvidno, da so bili vsi delovni pripomočki, stroji, naprave, delovne površine in prostori pred proizvodnjo ekoloških živil ustrezno očiščeni, da ne pride do kontaminacije z neekološkimi surovinami. Potrebno je tudi ločevanje ekoloških surovin od

neekoloških že v skladišču, prav tako je potrebno ločiti tudi ekološke izdelke od neekoloških v skladišču izdelkov.

Osnovno načelo pri proizvodnji ekoloških živil je obvezno ločevanje in označevanje skozi ves proizvodni postopek vse do pakiranja izdelka. Če je pogojem pridelave in predelave zadoščeno, se prijavitelju (kmetiji ali predelovalnemu obratu) izda certifikat o skladnosti ekoloških postopkov ali predelavi živil.

Če ob kontroli ni večjih kršitev, lahko kmetje pridobijo ekološki certifikat, vendar za travinje in poljščine po štirinajstih mesecih, za trajne nasade pa po 36 mesecih. Predelovalni obrati se morajo na izdajo ekološkega certifikata pripravljati tudi nekaj mesecev, da se uskladijo z zakonodajo.

Potek nadzora

Na Inštitutu KON-CERT Maribor opravljajo nadzor nad ekološkimi pridelovalci in predelovalci na osnovi ocene tveganja. Za vsako kmetijo ali predelovalni obrat izdelajo stopnjo tveganja, na osnovi katere določijo letno število in vrsto kontrol (napovedane ali nenapovedane). Izvor sestavin preverjajo preko dejanskega stanja v skladiščih in prostorih za predelavo ter z opravljanjem kontrol v času ekološke predelave v obratu. S sistemom preverjanja, imenovanim Preverjanje usklajenosti

med nabavljenimi količinami surovin, predelanimi proizvodi in prodanimi količinami ekoloških živil, preverijo, če podjetje resnično kupi toliko ekoloških surovin, kot jih potrebuje za izdelavo in prodajo ekoloških izdelkov. Te količine nato primerjajo z navedbo količin po recepturah in ugotavljajo skladnost. Če je stranka prodala več ekoloških živil, kot je dejansko nabavila surovin, se ji odvzame certifikat.

Potrebno je poudariti, da je postopek takšnega preverjanja prilagojen za vsako stranko posebej glede na oceno tveganja. Višja kot je ocena tveganja, več živil se preveri na ta način.

Ob kontroli ugotavljajo dve vrsti nepravilnosti, in sicer manjše kršitve, kjer je ponavadi potrebno dopolniti le dokumentacijo, in hujše kršitve, kjer je narava kršitve takšna, da kmetovalec ali predelovalni obrat ne prejme ekološkega certifikata.

Kadar se pri kmetijah ugotovi uporaba prepovedanih sredstev, kot so lahkotopna mineralna gnojila, nedovoljena fitofarmaceutska sredstva, uporaba krme iz ali z GSO, uporaba ionizirajočega sevanja ipd., se ne podeli ekološkega certifikata. Prav tako stranka svojih pridelkov ne sme več tržiti pod oznako »ekološki«. Takšna sankcija je za kmetovalce zelo huda, saj v letu kršitve izgubijo pravico do izplačila ekoloških subvencij.

Inštitut
za kontrolo in certifikacijo
v kmetijstvu in gozdarstvu

BIO
SLOVENIJA

PEFC™
PEFC/27-41-01

Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi
www.pefc.org

Dokazujemo odličnost

www.kon-cert.si